

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udrag fra Noveller

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Noveller", i Blicher, Steen Steensen: *Noveller*, udg. af Esther Kielberg ; Henrik Ljungberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 322. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blic03val-shoot-idm140515386650880/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Noveller

I *Dansk Litteratur-Tidende* nr. 10. 1833 glædede den anonyme anmelder sig over »ni originale, i egentligste Forstand fædrelandske Fortællinger», men kritiserede Blichers hang til »Reflexioner over Forfatterens Maneer, Forehavende o.s.v.», samt ikke mindst »et par slibrige Situationer, som saare Blufærdigheden».

Samlede Noveller bd. 1-4 blev anmeldt i *Maaedsskrift for Litteratur*, foråret 1835, af Johan Nicolai Madvig, der indledningsvis placerede flere af novellerne inden for »Poesiens Enemærker». Det drejede sig om bl.a. *Røverstuen*, *En Landsbydegns Dagbog*, *Hosekammereren*, *Præsten i Vejby*, *Aki! hvor forandret!* og enkelte scener af *Juleferierne*. De rostes for en »national Tone (...) idet den ikke blot i Almindelighed er dansk, men særegen provindsiel». Senere i anmeldelsen kritiserede Madvig flere noveller stærkt for mangler i komposition og karakterregning, og endelig udtalte han »en ubetinget Forkastelsesdom» over den »hæslige» *Sildig Opvaagnen*.

Samlede Noveller blev kommenteret af Søren Kierkegaard i hans *Af en endnu Levendes Papirer*, 1838. Kierkegaard fandt, at novellerne havde »Naturens Dybsindighed som Tilblivelsesgrund» og en »Eenhed, der i sin Umiddelbarhed betydningsfuldt peger ind i Fremtidens».

E Bindstouv blev anmeldt i *Ny Jyllandspost* af Fr. Sneedorff-Birch d. 15.7.1842. Fortællingerne blev rost for deres fremstilling af jysk nationalkarakter, gjort med »homerisk Sæmpelhed».

P. L. Møller gør allerede i 1845 i en meget personlig præsentation (*Dansk Pantheon*) Blicher til »den mest nationale Digter, som Danmark, ja maaske noget Land i den nyere Tid kan opvise». Møller ser det lyriske som det bærende hos Blicher, hvad enten det drejer sig om digte, noveller eller skitser.

IX. Eftertidens opfattelse. Litteraturoversigt

Valdemar Vedel undersøger i *Studier over Guldalderen i dansk Digtning* (1890) den blicherske digtnings tilblivelse og mener bl.a., at den er udtryk for det »særlig jyske Naturels». Han tillægger Blicher en modtagelighed der ikke gør ham til en dybsindig psykolog, men til en præcis virkelighedsagtager. Vedel understreger Blichers antimantiske tendens.

Jeppe Aakjær skaber i sin store biografi *Steen Steensen Blichers Livs-*

Tragedie (1903-04) det medynkvækkende billede af den gentale, jyske og folkelige digter, hvis tragiske livsforløb var uløseligt forbundet med tema og tonefald i hans noveller.

Hans Blix bestræber sig i sine *Blicher-Studier* (1916) på at udrede dunkle steder i de overleverede tekster og påvise de historiske personer og forhold bag novellemes kunstneriske udformning.

Vilhelm Andersen vurderer i *Illustreret dansk Litteraturhistorie III* (1924) Blicher som et fuldgældigt blad i firkløveret Blicher, Oehlenschläger, Ingemann og Grundtvig, som »er fundet i Romantikens Maanenats». Andersen lægger først og fremmest vægt på det naturpoetiske i både Blichers lyrik og prosa.

Johannes Nørvig forholder sig i *Steen Steensen Blicher – Hans Liv og Værker* (1943) kritisk til Aakjærs pessimistiske bedømmelse af digterens status i dennes egen tid og peger på sansspillet mellem Blichers liv, hans læsning og hans ambitioner. Det er ikke mindst Nørvigs forjæstelse, at Blichers afsæt i det 18. århundredes anglo-saksiske litterære tradition er blevet synliggjort.

Søren Baggesen etablerer med *Den Blicherske novelle* (1965) afgørende det synspunkt, at Blicher er en raffineret fortæller med træk der peger frem mod »det moderne gennembrud». I en efterskrift til en udgivelse af en Blicher-antologi (*Himmelhjerter og andre noveller*, 1975) udvider Baggesen sin vinkel og påviser, at Blichers tekster er »masker», dvs. skriftlige iscenesættelser.

Peter Brask anvender i *Om »En Landsbydegnns Dagbøger – en analyse af Blichers første novelle* (1982) en strukturalistisk metode og påviser Blichers intertekstuelle fylde. Brask påviser novellens kompositionelle symmetri og de tekster, som mere eller mindre tydeligt spiller med i dens tematik.

Knud Sørensen skriver med *St. St. Blicher. Digter og samfundsbürger* (1984) en afbalanceret og underholdende biografi, der omfatter både den »tragiske» og den »iscenesættende» Blicher.

Gennem halvandet hundrede år lægges vægten således vidt forskellige steder i det blicherske spektrum. Af nogle forskere betones hans danske og jyske egenart, af andre hans almene psykologiske – næsten filmiske – registreringsevne. Vise litteraturhistorikere skriver ham ind i en national-lyrisk og folkelig romantik, andre peger på hans realisme og på det kritiske potentiale i hans prosas skrift. Uanset den ene